

Unity Aarhus som nu har skiftet navn til Arc House . Foto: Jens Thaysen

Unity Tower i Aarhus skiller sig ud med Costa del Sol-look

Der er glimrende eksempler på god arkitektur og flotte detaljer i byrummet, lyder det fra Anders Toft. Men der er også eksempler på "Costa Del Sol-arkitektur", der behandler sine omgivelser med ligegyldig foragt. Her kommer arkitekten med sin ærlige mening om de bedste og værste byggerier i Aarhus.

Tobias Niebuhr Lykke Poulsen
tobn@stiften.dk

BYUDVIKLING: Anders Toft er arkitekt og så vild med huse med gode detaljer, at han for nogle år siden startede sin egen blog, der gennemgår nogle af de mest interessante boliger i Danmark.

Han blev i 2016 kendt på landsdækkende tv, da han var med i programserien Made In Denmark på DR, hvor kunsthåndværkere skulle dyste om at lave godt håndværk. Han brugte beton og vandt programmet.

Her fortæller han, hvad hans arkitekthjerte er fascineret af, og hvad det ikke forstår.

Hvilket byggeri i Aarhus ville du ønske, du havde stået for?
Skal jeg pege på et byggeri, som jeg gerne ville være arkitekten bag, må det være arkitekten Svend Wichmanns egen villa opført i 1974 ved Jelshøj. En villa jeg har skrevet om på min blog Vildmedhuse.dk og som jeg kontinuerligt fascineres af.
Det er et hus, der ligger indpasset i det bakkede landskab omkring Jelshøj og som i sin arkitektoniske formgivning

Ildstedet i Svend Wichmanns bolig. Foto: Home Højbjerg

ning mimer det.
Rummene er rå, brutalistiske og uprætentiøse akkurat som de materialer huset er bygget af – primært træ og beton. Husets samlingspunkt er et stort in-situstøbt (støbt på stedet, red.) beton-ildsted,

der refererer til den måde, vi som mennesker gennem historien altid har søgt ly omkring ildstedet i vores boliger.
Der er en overflodsstemning på den der særlige 70er måde.

Hvad er den bedste arkitektoniske detalje, som de fleste nok overser?
Jeg har altid været fascineret af detaljerne i Hack Kampmanns bygninger i Aarhus. Særligt dørhåndtaget udformet som en ål på det gamle

posthus i Kannikegade.
Det er detaljer, som man ikke finder i nye bygninger, fordi det både er dyrt at lave og nok også fordi mange arkitekter finder det lidt pjattet, utidssvarende og måske også meningsløst at anvende dekoration på deres bygninger.
Detaljer kan jo være andet end designede objekter, som dørhåndtag og lamper. Det kunne også være den famøse Hipsterhøj i Graven. Eller for den sags skyld Møllestien, der skulle være det mest viste byrum i Aarhus på Instagram. En tur gennem Latinerkvarteret har for mig altid haft denne kvalitet – altså at man beriges med et væld af skiftende detaljer.

Hvilken bygning irriterer dit øje og hvorfor?
Jeg kan pege på flere bygninger, der irriterer mit øje. Men en af mine irritationsfavoritter er Unity Tower på Randersvej (bygningen har netop skiftet navn til Arc House, red.). Det er "Costa del Sol-arkitektur", der i bedste modernistiske ånd behandler sine

FAKTA

ANDERS TOFT

- Arkitekt maa, Ph.D.
- Tidligere vinder af DR-programmet Made In Denmark for sit arbejde med beton
- Driver arkitektur-bloggen Vild Med Huse, som går i dybden med danske huse, der er eksempler på god arkitektur

omgivelser med ligegyldig foragt.

Skalaen er alt for voldsom, og arkitekturen bringer minder om et hus bygget i hvidt pap uden særlige materielle kvaliteter.

Den overordnede formgivning som en opadgående spiral, der starter på 8. etage og ender i et spidst tårn på 28. etage, giver nok udsigt til husets beboere, men det er vanskeligt at se, hvilke positive oplevelser huset giver tilbage til sine naboer. Udover at de kan få oplevelsen af at sidde i skyggen på Costa del Sol en kold forblæst sommerdag.

Kald mig bare nostalgiker, men jeg synes, at det historiske vandtårn, der tidligere troned i krydset mellem

TRÆ på Sydhavnen. Foto: Tobias Niebuhr Lykke-Poulsen

Ringvejen og Randersvej var meget flottere. Det står der stadigt men uden megen pondus.

Hvilket byggeri burde ikke ligge, hvor det ligger? (et byggeri som isoleret set er ok, men som ikke passer ind i sine omgivelser)

Jeg synes generelt, at de nye høje huse på Sydhavnen er

for høje. Men jeg kan rigtig godt lide TRÆ, som skiller sig ud både visuelt og konceptuelt. Det vækker min nysgerrighed. Da jeg første gang så huset, var det under opførelse, og jeg undrede mig over den facadebeklædning, der tog form. Den forklaring, jeg efterfølgende har fået, er jo fascinerende. Altså at der er tale om genbrugte metalpla-

der fra andet byggeri.

Min anke mod placeringen gælder mest for alle de meget høje huse samlet i området. Det danner en overvældende mur mellem den gamle, eksisterende by og havet/havnen.

For cirka 20 år siden var jeg med til at lave en såkaldt Højhushåndbog for Aarhus Kommune. Her samlede vi erfaringer fra andre byer og

Arkitekt Anders Toft deler ud af sine tanker om byens bedste og mindst velfungerende bygninger. Foto: Privat

Kald mig bare nostalgiker, men jeg synes at det historiske vandtårn, der tidligere troned i krydset mellem Ringvejen og Randersvej var meget flottere. Det står der stadig men uden megen pondus.

ANDERS TOFT, ARKITEKT

generel viden om det at bygge højt i byer.

Jeg mener stadig, at man bør tage generel stilling til, hvilket 'bybillede' man som by ønsker sig. Paris er jo et klasseeksempel på, at man har 'flyttet' den moderne høje by udenfor det historiske centrum og dermed fastholdt et bestemt bybillede, der vægter en homogen byarkitektur og de kulturhistoriske værdier højt. Aarhus Kommune har faktisk også en højhuspolitik som indgår i byens planarbejde. Den nævnes også som redskab i byens

Politik for bykvalitet og arkitektur.

Hvilket byggeri bliver misforstået eller uretmæssigt kritiseret?

Nogle, eller måske mange, byggerier bliver misforstået, hvis man tænker på arkitektens intentioner. Der følger jo ikke en manual med til offentligheden, der så at sige får et nyt byggeri 'smidt i ansigtet'.

LÆS MERE
NÆSTE SIDE

Sommervibes

VI HAR PAKKET MANGE SOMMER NYHEDER UD

700,-

Brandtex
capri buks
Før 450,-
Nu frit valg
400,-
Fås i mange
farver

600,-

T-shirt
300,- NU
200,-
4 forskellige
farver

800,-

700,-

800,-

Aaskov

STÅR FOR SERVICE & KVALITET

Frederiksgade 20, 8000 Aarhus, tlf. 86 12 50 55
Se mere på www.aaskov.dk

← FORTSAT FRA
SIDE 7

Men måske man alligevel skulle forsøge at forstå et byggeri, inden man offentligt kritiserer det. Måske man kunne få en 'aha'-oplevelse og se byens bygninger og rum fra andre vinkler, end dem man selv kommer med. Det er for mig en opbyggelig del af at være borger i en by, der trods alt har et demokratisk valgt bystyre. Man kan ytre sig, men man må godt stille krav til det grundlag, hvorfra man gør det.

Så egentlig synes jeg, at det er okay, at byens borgere og andre kritiserer byens bygninger og rum. Om det er uretmæssigt er straks mere kompliceret. Det hører med til demokratiets spilleregler. Så mit svar må være alt og intet byggeri bliver misforstået og uretmæssigt kritiseret. Det er en del af en demokratisk byudvikling – og jeg gør det jo også selv nu.

Hvilket af Aarhus højhuse er det bedste?

Bogtårnet er min klare favorit. Modsat mange nyere højhuse i byen er bogtårnet en integreret del af et særligt byområde med sin egen stedsspecifikke karakter – nemlig Aarhus Universitet. De gule tegl og tårnets afslutning med det karakteristiske teglbeklædte saddeltag gør at det umiddelbart ses som en integreret del af det øvrige universitetsbyggeri.

Bogtårnet er efter min mening også velproportioneret i forhold til de omkringliggende bygninger og byrum. Det er højt men ikke hysterisk anmassende for hele midtbyen og beskuerne fra bugt og indfaldsveje.

Tårnet er på 18 etager og i alt 45 meter højt. Sammenligner man det med Lighthouse 45 etager og 142 meter, så er det jo oplagt, at bogtårnet er mere diskret og indpasset i den generelle bygningshøjde i Aarhus.

Hvilket af Aarhus højhuse er det værste?

Jeg vil nok pege på de to højeste – Lighthouse og det kommende ved Mindet. Det er skalaen, der efter min mening, er alt for voldsom. Jeg forstår ikke den der – "vi bygger det højeste hus i Jylland"-mentalitet, som ofte hyldes som billedet på fremskridt.

Det hører industrialismens tidsalder til, hvor det at bygge særligt højt var en ingeniør- og kapitalbedrift. En præstation, der ikke interesserede sig særlig meget for CO2-udledninger og ressourceforbrug, eller det omkringliggende bymiljø. Vi burde være klogere i dag og i stedet interessere os for andre former for bymæssige fremskridt.

Hvor finder man det bedste eksempel på integration af

Æbleøen.

Foto: Mikkel Frost, CEBRA

Det åleformede dørhåndtag. Foto: Tobias Niebuhr Lykke-Poulsen

nyt og gammelt?

Æbleøen tegnet af Cebra. Her er arkitekturen lydhør for de eksisterende omgivelser, Øgaderne. Både hvad gælder materialer, skala, proportionering og arkitektonisk udtryk.

Bebyggelsen formår også at bidrage positivt til områdets byrum ved at skabe hyggelige forbindelsesforløb gennem bebyggelsen og området.

Og det værste eksempel på integration af nyt og gammelt?

For mig er det nok den lille rest af facaden fra det gamle Ceres-bryggeri, der er forsøgt indarbejdet i den ny bygning ud mod krydset, hvor Viborgvej og Silkeborgvej mødes.

Den lille rest af den oprindelige bygning giver ikke rigtig nogen mening, når den omklamres af så stor en ny bygning.

Hvilken af de nyere bydele i Aarhus fungerer bedst og hvorfor?

Det er altid oplagt at pege på NYE, som en 'ny' og spændende, anderledes bydel i Aarhus, men jeg synes faktisk også at området omkring Godsbanen er spændende. Og Æbleøen, som jeg også har nævnt.

Bogtårnet. Foto: Jens Thaysen

Men jeg kan jo ikke lade være med at være lidt provokerende her i forhold til begrebet 'nyere', når vi taler om

by.

Aarhus er en gammel by med en historie, der går over 1.000 år tilbage i tiden. Så i

"Den lille rest af den oprindelige bygning giver ikke rigtig nogen mening, når den omklamres af så stor en ny bygning." Foto: Jesper Bech Pedersen

det perspektiv kunne jeg godt finde på at pege på Frederiksbjerg som en af de 'nyere' bydele, der fungerer bedst i Aarhus. En bydel som jeg også tror, mange ser som en essentiel del af byen Aarhus.

Her finder man en tæt, homogen karréby, med flotte bygninger og byrum. Bygningshøjden ligger omkring tre til seks etager og mellem husene er der små pladser, levende byrum og livlige gader.

Hvad bør politikere/byudviklere/arkitekter især rette deres fokus på fremadrettet?

Sat lidt på spidsen kan jeg sige, at politikerne har magten, byudviklerne pengene og arkitekterne fagligheden, når det kommer til at præge byens udvikling. Og det er klart, at samspillet de tre imellem er afgørende for, hvor byens arkitektur bevæger sig henad.

Jeg synes, vi i fællesskab skulle løfte blikket lidt og holde fokus på de klima- og biodiversitetsudfordringer vi alle står overfor.

Aarhus Kommune er allerede godt i gang med at indarbejde nødvendige tiltag, der skal sikre, at Aarhus som by kan fungere med respekt for de planetære grænser i fremtiden og være CO2-neutral allerede i 2030.

Men med udgangspunkt i kommunens plan: Klimaneutralt Aarhus 2030, burde fokus være på at udvikle og realisere projekter, der understøtter planen. Som arkitekt tænker jeg at det bl.a. betyder:

- Mere genbrug og renovering i byggeriet fremfor nybyggeri.
- Opprioritering af grønne tiltag i byen. Herunder vandets veje i byen, der både udgør en udfordring, men også en mulighed for at skabe nye smukke og oplevelsesrige byrum.

Jeg tror faktisk, at de ting, indgår i Aarhus Kommunes politik for bykvalitet og arkitektur. Så opråbet herfra må være, at den skal bruges.